

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 378.016:81'243:796

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18495134>

**Інтерактивні методи навчання іноземної мови студентів факультету
фізичного виховання: кейси, рольові ситуації, командні завдання**

Кравчук Тетяна Олександрівна,

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка, м. Тернопіль, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-1396-4573>

Драпак Галина Борисівна,

кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар, доцент кафедри
іноземних мов, Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-4033-5804>

Власюк Роман Анатолійович,

кандидат педагогічних наук, викладач,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка, м. Тернопіль, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-2154-2816>

Савельєва Ірина Ярославівна,

асистент кафедри іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка, м. Тернопіль, Україна, <https://orcid.org/0009-0009-4401-861X>

Прийнято: 19.01.2026 | Опубліковано: 05.02.2026

Анотація: Актуальність статті зумовлена необхідністю підвищення якості іншомовної підготовки студентів факультету фізичного виховання в умовах глобалізації, міжнародного співробітництва та розширення професійної комунікації іноземною мовою у спорті.

Метою статті є аналіз дидактичного потенціалу інтерактивних методів навчання та обґрунтування ефективності застосування кейс-методу, рольових ситуацій і командних завдань для розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців галузі фізичного виховання.

Методи: аналіз наукової літератури – для з'ясування стану вивчення проблеми; узагальнення та систематизація – для формулювання авторських висновків за результатами дослідження.

Результати. З'ясовано, що інтерактивні методи значно підвищують іншомовну мовленнєву активність здобувачів вищої освіти завдяки створенню необхідних умов для змістовного спілкування, співпраці та розв'язання проблем на основі професійно релевантного контенту. Встановлено, що кейс-метод сприяє інтеграції лінгвістичного та професійного компонентів навчання, оскільки залучає здобувачів до аналізу реалістичних професійних ситуацій, які потребують використання іншомовних засобів для обговорення, обґрунтування рішень та їх презентації. Доведено, що рольові ситуації постають ефективним засобом моделювання професійного іншомовного спілкування у сфері фізичного виховання. Вони дають змогу здобувачам вищої освіти опанувати типові комунікативні ролі, розвивати прагматичну та соціолінгвістичну компетентності, долати психологічні труднощі, пов'язані з використанням іноземної мови. Командні завдання відіграють основну роль в активізації комунікативної взаємодії. Вони забезпечують умови для спільного навчання, збільшують обсяг мовленнєвої діяльності здобувачів та сприяють розвитку соціальних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності.

Висновки. Доведено, що комплексне використання кейсів, рольових ситуацій та командних завдань забезпечує системний і практико-орієнтований підхід до викладання іноземної мови, спрямований на реальні професійні потреби здобувачів вищої освіти у галузі спорту.

Встановлено, що інтерактивні методи навчання сприяють не лише розвитку мовних навичок, а й формуванню комунікативних, соціальних та професійних компетентностей, зокрема забезпечують злагоджену командну роботу, розвиток відповідальності, лідерських якостей та міжкультурної обізнаності.

Ключові слова: іношомовна комунікативна компетентність, професійно орієнтоване навчання, комунікативний підхід; методи активізації мовленнєвої діяльності.

Interactive Methods of Teaching Foreign Languages to Students of the Faculty of Physical Education: Case Studies, Role-Playing, Team Tasks

Tetiana Kravchuk,

PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Foreign Languages,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1396-4573>

Halyna Drapak,

PhD in Philology, Associate Professor, Academic Secretary, Associate
Professor of the Department of Foreign Languages,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-4033-5804>

Roman Vlasiuk,

Candidate of Pedagogical Sciences, Lecturer,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-2154-2816>

Iryna Savelieva,

Assistant Lecturer of the Department of Foreign Languages,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0009-4401-861X>

Abstract: *The relevance of this article is determined by the need to improve the quality of foreign language training of students of the Faculty of Physical Education in the context of globalization, international cooperation, and the expansion of professional communication in a foreign language within the field of sport. The aim of the article is to analyze the didactic potential of interactive teaching methods and to substantiate the effectiveness of using the case method, role-playing situations, and team-based tasks for the development of foreign language communicative competence in future specialists in physical education.*

Methods. *Analysis of scholarly literature was used to determine the current state of research on the problem; generalization and systematization were applied to formulate the authors' conclusions based on the research findings.*

Results. *It was established that interactive methods significantly increase foreign language speech activity among higher education students by creating the necessary conditions for meaningful communication, collaboration, and problem solving based on professionally relevant content. The study revealed that the case method facilitates the integration of linguistic and professional components of learning, as it engages students in the analysis of realistic professional situations that require the use of a foreign language for discussion, justification of decisions, and their*

presentation. It was proven that role-playing situations are an effective means of modeling professional foreign language communication in the field of physical education. They enable higher education students to master typical communicative roles, develop pragmatic and sociolinguistic competencies, and overcome psychological difficulties associated with the use of a foreign language. Team-based tasks play a central role in activating communicative interaction. They provide conditions for collaborative learning, increase the volume of students' speech activity, and contribute to the development of social skills necessary for future professional practice.

Conclusions. *It was demonstrated that the integrated use of cases, role-playing situations, and team-based tasks ensures a systematic and practice-oriented approach to foreign language instruction focused on the real professional needs of higher education students in the field of sport. It was also established that interactive teaching methods contribute not only to the development of language skills but also to the formation of communicative, social, and professional competencies, in particular by ensuring effective teamwork and fostering responsibility, leadership qualities, and intercultural awareness.*

Keywords: *foreign language communicative competence, professionally oriented learning, communicative approach, methods of activating speech activity.*

Постановка проблеми. Підвищення ефективності вивчення іноземної мови здобувачами вищої освіти факультету фізичного виховання набуває актуальності в умовах глобалізації, інтернаціоналізації освіти, зростання ролі міжкультурної комунікації майбутніх фахівців у галузі спорту. Від сучасних фахівців цієї галузі вимагається не лише володіння професійними знаннями і практичними навичками, а й здатність до ефективної комунікації іноземною мовою в різних професійних ситуаціях, зокрема під час участі в міжнародних змаганнях, співпраці з іноземними колегами, використання міжнародних

науково-методичних ресурсів, а також участі в програмах академічної та професійної мобільності. Водночас традиційні підходи до викладання іноземної мови у закладах вищої освіти нефілологічного профілю часто не забезпечують достатнього рівня комунікативної компетентності, оскільки зосереджуються на засвоєнні теоретичних основ мови, а не на їх реалізації у професійно орієнтованих контекстах. Така невідповідність між високими соціально-професійними вимогами і реальними результатами іншомовної підготовки актуалізує необхідність перегляду стратегій викладання та пошуку більш ефективних педагогічних рішень.

Актуальність інтерактивних методів викладання іноземної мови, зокрема кейс-методу (аналізу конкретних ситуацій), рольових ігор та командних завдань, визначається їхнім потенціалом подолати зазначений дисбаланс і наблизити мовну освіту до реальних комунікативних потреб майбутніх фахівців із фізичного виховання. Ці методи забезпечують умови для активної комунікативної участі здобувачів вищої освіти, змістовної взаємодії та інтеграції вивчення мови з професійним змістом, що вкрай важливо для фахівців, сфера інтересів яких лежить поза межами лінгвістики. Інтерактивні методи сприяють розвитку іншомовної комунікативної компетентності, соціальних навичок та професійної готовності шляхом моделювання автентичних професійних ситуацій та заохочення до спільного вирішення проблем. Систематичне використання кейсів, рольових ситуацій та командних завдань у викладанні іноземної мови відповідає сучасним освітнім викликам і відображає потребу в інноваційних, практико-орієнтованих підходах, що сприяють підвищенню якості професійної підготовки у вищій освіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна наукова література засвідчує стійкий інтерес до проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності студентів спеціальностей фізкультурно-спортивної галузі. Науковці розглядають інтерактивні та професійно орієнтовані методи навчання

як основний інструмент підвищення якості навчання. Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що проблема вдосконалення іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти активно розробляється в сучасній науковій літературі, однак отримані результати є неоднорідним за рівнем емпіричної верифікації. Так, дослідження Ю. В. Ірхіної має аналітико-методичну спрямованість і ґрунтується на узагальненні досвіду викладання іноземної мови студентам спеціальності «Фізична культура і спорт» [1]. Авторкою проаналізовано застосування мультимодальних прийомів навчання (поєднання візуальних, аудіальних і кінестетичних каналів сприйняття), однак не наведено кількісних показників ефективності, обсягу вибірки та результатів експериментальної перевірки, що обмежує можливості для оцінки практичної ефективності запропонованого підходу.

У колективному дослідженні С. В. Іваненка, Л. Л. Харченко-Баранецької, Л. В. Ковальчук та Т. В. Комарової представлено огляд інноваційних методів професійної підготовки бакалаврів і магістрів у сфері фізичної культури і спорту [2]. Автори описують використання активних та інтерактивних форм навчання в освітньому процесі закладів вищої освіти. Проте дослідження має переважно концептуальний характер і не містить даних педагогічного експерименту, статистичних показників успішності чи порівняльного аналізу контрольних і експериментальних груп.

На відміну від зазначених робіт, дослідження Л. В. Онучак базується на емпіричному матеріалі [3]. Авторка аналізує результати впровадження інтерактивних методів навчання іноземних мов на вибірці студентів нефілологічних спеціальностей, використовуючи анкетування та педагогічне спостереження. Дослідження фіксує зростання рівня сформованості комунікативної компетентності здобувачів освіти, зокрема інтенсифікацію їхньої участі в іншомовному спілкуванні та позитивну динаміку мотивації. Проте

у статті подано лише узагальнені висновки без детального статистичного аналізу (рівнів значущості, відсоткових змін чи коефіцієнтів).

Малик В. М. у своїй праці здійснює системний аналіз сучасних технологій навчання іноземних мов здобувачів нефілологічних спеціальностей, зосереджуючись на інтерактивних методах як засобі інтеграції мовної та професійної підготовки [4]. Дослідження має теоретико-аналітичний характер і не передбачає експериментальної перевірки. Про це свідчить відсутність даних про вибірку, інструменти вимірювання та кількісні результати.

Модель предметно-мовного інтегрованого навчання (Content and Language Integrated Learning, CLIL) у межах професійно орієнтованого практикуму у магістерській підготовці фахівців з фізичної культури і спорту представлена у роботі Ю. Є. Халемендик та В. О. Тищенка [5]. Автори описують структуру та етапи реалізації моделі, акцентуючи на міждисциплінарній інтеграції змісту. Однак дослідження має проектно-методичний характер і не містить результатів педагогічного експерименту з кількісними показниками навчальних досягнень здобувачів.

Методичні рекомендації А. В. Советної щодо застосування кейс-методу у навчанні англійської мови також не передбачають емпіричного тестування їхньої ефективності [6]. Авторка описує алгоритм роботи з кейсами та очікувані педагогічні результати, проте статистичні дані щодо впливу цієї методики на рівень іншомовної компетентності студентів у публікації відсутні.

Захаревич М. аналізує CLIL-методику в контексті інтегрованого підходу до вивчення іноземної мови, зосереджуючись на формуванні предметно-мовної компетентності [7]. Робота має узагальнювальний характер і базується на аналізі наукових джерел без подання власних експериментальних результатів.

Подібний теоретико-методичний підхід простежується і в дослідженні О. Д. Остафійчук, де розглянуто інноваційні методи й технології викладання

англійської мови [8]. Авторка описує потенціал інтерактивних форм навчання, проте не наводить кількісних показників їх результативності.

У роботі С. Г. Мельниченко проаналізовано ціннісні та стратегічні аспекти модернізації освітнього процесу в контексті сталого розвитку [9]. Дослідження має загальноосвітній і аналітичний характер та не містить даних, пов'язаних із вимірюванням ефективності іншомовної підготовки.

Бойко О. Ю. розглядає психолінгвістичні аспекти віртуальної комунікації у навчанні англійської мови, спираючись на аналіз педагогічних спостережень та узагальнення практичного досвіду [10]. Водночас кількісні результати експериментальної перевірки не наведено.

Брода М. Я. підкреслює роль інтерактивних методів у модернізації змісту підготовки фахівців у закладах вищої освіти, однак дослідження має концептуальний характер без статистичного підтвердження заявлених ефектів [11].

Методичні засади професійно орієнтованого іншомовного навчання магістрів з фізичної культури і спорту, запропоновані В. О. Тищенком та Ю. Є. Халемендик, подано у вигляді структурованої моделі без експериментальної верифікації результатів навчання [12].

Найбільш емпірично орієнтованим є дослідження В. Триндюка, А. Мартинюка та С. Лобанової, у якому вивчено мотивацію здобувачів вищої освіти до вивчення іноземної мови [13]. Автори використовують анкетування та порівняльний аналіз навчальних груп і фіксують зростання мотиваційних показників у студентів, залучених до інтерактивних і командних форм роботи. Однак результати подано у вигляді узагальнених висновків без розгорнутого статистичного аналізу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених інтерактивним методам навчання іноземних мов та професійно орієнтованій підготовці здобувачів вищої

освіти нефілологічних спеціальностей, низка аспектів окресленої проблематики залишається недостатньо вивченою. Зокрема, у наявних працях переважає розрізнений аналіз окремих інтерактивних методів за відсутності комплексного підходу до іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти факультету фізичного виховання. Недостатньо уваги приділено обґрунтуванню дидактичного потенціалу комплексного використання кейс-методу, рольових ситуацій і командних завдань у професійно орієнтованому навчальному середовищі. Малодослідженими залишаються питання методично доцільної інтеграції зазначених методів у процес формування іншомовної комунікативної компетентності з урахуванням специфіки фізкультурно-спортивних спеціальностей. Також потребує подальшого дослідження роль інтерактивних форм роботи у розвитку не лише мовленнєвих, а й соціальних та професійних компетентностей майбутніх фахівців з фізичного виховання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Мета статті – проаналізувати дидактичний потенціал інтерактивних методів (кейс-методу, рольових ситуацій і командних завдань) у навчанні іноземної мови здобувачів вищої освіти факультету фізичного виховання та обґрунтувати ефективні способи їх застосування для розвитку іншомовної комунікативної компетентності у професійно орієнтованому контексті.

Відповідно до мети, було поставлено і вирішено такі завдання:

- розглянути теоретико-методологічні засади використання інтерактивних методів у навчанні іноземної мови здобувачів вищої освіти факультету фізичного виховання;
- визначити дидактичний потенціал кейс-методу, рольових ситуацій і командних завдань у формуванні іншомовної комунікативної компетентності та узагальнити особливості їх застосування у професійно орієнтованому освітньому контексті;

- обґрунтувати ефективні способи інтеграції цих методів у процес іншомовної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання.

Методологія дослідження. Методологічною основою дослідження є компетентнісний, комунікативний та діяльнісний підходи до організації іншомовної підготовки у закладах вищої освіти. Компетентнісний підхід орієнтує навчальний процес на формування здатності здобувачів вищої освіти використовувати іноземну мову у професійній діяльності. Комунікативний підхід визначає доцільність використання інтерактивних методів для розвитку іншомовної мовленнєвої компетентності шляхом активної взаємодії. Діяльнісний підхід забезпечує можливість моделювання професійно значущих ситуацій у процесі навчання іноземної мови.

Дослідження має теоретичний характер і базується на аналізі, узагальненні та систематизації наукової літератури щодо проблеми застосування інтерактивних методів у професійно орієнтованому викладанні іноземної мови. Під час роботи використано метод аналізу для вивчення теоретичних засад інтерактивного навчання, а також визначення дидактичного потенціалу кейс-методу, рольових ситуацій та командних завдань. Метод узагальнення застосовано для формулювання висновків щодо ефективності зазначених форм роботи у розвитку іншомовної комунікативної та професійної компетентностей майбутніх фахівців з фізичного виховання. Метод систематизації використано для структурування наукових підходів і форм інтеграції інтерактивних технологій у навчальний процес.

Відбір джерел здійснювався серед праць, опублікованих протягом 2021–2025 років з урахуванням актуальності та наукової значущості публікацій. До аналізу залучено україномовні та англійськомовні дослідження з педагогіки та методики викладання іноземних мов, розміщені у фахових виданнях і наукометричних базах. Аналіз літератури передбачав послідовний пошук, критичне осмислення та порівняння теоретичних підходів до використання

інтерактивних методів у професійно орієнтованій іншомовній підготовці здобувачів вищої освіти спортивного профілю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретико-методичні основи використання інтерактивних методів у вивченні іноземної мови базуються на особистісно-орієнтованому, компетентнісному та комунікативному підходах, які є визначальними у сучасній вищій освіті. На відміну від традиційних моделей викладання, інтерактивні технології зміщують акцент з пасивного засвоєння інформації на активне залучення до освітньої діяльності, що вимагає ініціативи, рефлексії, комунікації та відповідальності за результати навчання [11, с. 119].

У процесі викладання іноземної мови інтерактивні методи сприяють активній мовленнєвій практиці, що є основною передумовою для розвитку комунікативної компетентності. У дидактичному аспекті інтерактивне навчання сприяє формуванню критичного мислення, навичок співпраці та рефлексивних здібностей, які є необхідними для професійного розвитку фахівця в сучасному суспільстві.

Формування професійної іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти нефілологічних спеціальностей, зокрема й спортивного профілю, має низку специфічних особливостей, які необхідно враховувати в освітньому процесі. Для цієї категорії здобувачів вивчення іноземної мови є не самоціллю, а функціональним інструментом для професійного спілкування, доступу до міжнародних науково-методичних ресурсів, участі в змаганнях, тренувальних зборах та програмах академічної мобільності, а також для міжкультурної взаємодії у сфері фізичної культури і спорту. Це передбачає орієнтацію на практичне застосування мови, термінологічну точність, здатність розуміти та продукувати дискурс, пов'язаний із тренувальним процесом, спортивною наукою, зміцненням здоров'я, тренерською та освітньою діяльністю [12].

Іншою важливою особливістю вивчення іноземної мови здобувачами вищої освіти в галузі фізичного виховання є неоднорідність їхнього вихідного рівня володіння мовою та навчальної мотивації [13, с. 173–174]. Багато здобувачів вищої освіти мають прагматичний підхід до вивчення мови, що нерідко супроводжується обмеженим словниковим запасом, недостатньою граматичною точністю або невпевненістю в усному спілкуванні.

У методологічному аспекті інтеграція інтерактивних методів у професійно спрямоване викладання іноземної мови забезпечує єдність теорії та практики, підтримує експериментальне навчання та сприяє реалізації набутих навичок у реальних професійних ситуаціях. Це сприяє також розвитку м'яких навичок (soft skills), які дуже цінуються у сфері фізичного виховання, зокрема командна робота, лідерство, адаптивність та міжкультурна обізнаність [14, с. 198–199].

Серед інтерактивних засобів, спрямованих на розвиток іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти факультету фізичного виховання, пріоритетними є кейс-метод та моделювання рольових ситуацій, оскільки вони забезпечують безпосередній зв'язок між мовною підготовкою та майбутньою професійною діяльністю. Їхня педагогічна цінність полягає в можливості залучення здобувачів вищої освіти до проблемних, професійно орієнтованих ситуацій, які вимагають активного використання мови для аналізу, прийняття рішень та міжособистісної взаємодії. На відміну від традиційних, зазначені методи навчання орієнтують здобувачів вищої освіти на сприйняття, інтерпретацію та продукування іншомовного дискурсу в ситуаціях, що відображають реалії сфери спорту та фізичного виховання [15, с. 133–134].

Дидактичні можливості кейс-методу у вивченні іноземної мови майбутніми фахівцями спортивних спеціальностей визначаються його проблемно-орієнтованим та інтегративним характером. Кейс є структурованим описом реальної або реалістично змодельованої професійної ситуації, що містить проблему, яка потребує обговорення та розв'язання. У процесі вивчення

іноземної мови кейси дозволяють інтегрувати лінгвістичну, професійну та комунікативну складові навчання. Здобувачі працюють з автентичними або адаптованими матеріалами, пов'язаними з тренуваннями, змаганнями, питаннями здоров'я та безпеки, взаємодією зі спортсменами, батьками чи колегами, а також з організаційними та етичними аспектами спортивної практики. Аналіз таких кейсів сприяє розвитку рецептивних навичок у процесі читання й аудіювання, а також активізує продуктивні навички під час обговорення, аргументації та презентації рішень. Водночас кейс-метод сприяє розвитку критичного мислення, здатності обґрунтовувати професійні рішення, а також використанню фахової лексики та функціональних мовних структур у конкретних контекстах.

Рольові ситуації постають ефективним засобом моделювання професійного іншомовного спілкування у сфері фізичного виховання. Їхня методична цінність ґрунтується на моделюванні типових комунікативних ролей та взаємодій, притаманних майбутній професійній діяльності. Зокрема, це стосується відтворення рольових моделей тренера, вчителя фізичної культури, спортсмена, судді, спортивного адміністратора, медичного працівника. Виконуючи певні ролі, здобувачі вищої освіти залучаються до діалогічного та монологічного спілкування, що потребує адаптації мовленнєвої поведінки відповідно до комунікативних намірів, соціальних ролей та ситуативних обмежень. Рольові ситуації сприяють розвитку вільного мовлення, прагматичної компетентності та соціокультурної свідомості, адже здобувачі вищої освіти вчаться обирати відповідні мовні засоби залежно від адресата, часових меж та контексту спілкування [16, с. 159]. Важливо, що така діяльність нівелює мовну тривожність і формує психологічно безпечне середовище для комунікативного експериментування та самовираження.

У методичному аспекті ефективна інтеграція кейс-методів та рольових ситуацій у процес іншомовної підготовки вимагає системного та методично

обґрунтованого підходу. Ці методи мають узгоджуватися з цілями навчання, рівнем володіння мовою здобувачами вищої освіти та професійною спрямованістю курсу. Кейси та рольові ситуації є найбільш ефективними, якщо їх застосовувати поступово, переходячи від керованого аналізу та частково структурованої взаємодії до відкритих завдань, які стимулюють автономію та творчість. Роль викладача в цьому процесі змінюється від джерела інформації до фасилітатора та модератора взаємодії, який забезпечує мовну підтримку, координує активність усіх учасників і спрямовує рефлексію як щодо використання мови, так і професійного змісту ситуації. Не менш важливою є рефлексія після виконання завдання, яка дає змогу здобувачам вищої освіти оцінити ефективність комунікативних стратегій, мовну точність та професійну обґрунтованість своїх відповідей.

Практичну реалізацію кейс-методу та рольових ситуацій у вивченні іноземної мови майбутніми фахівцями фізичного виховання ілюструють конкретні приклади, які свідчать про їхню різноманітність та прикладну спрямованість (табл. 1).

В цілому, поєднання кейс-методу та рольових ситуацій створює узгоджену методологічну основу для розвитку іншомовної комунікативної компетентності у професійно орієнтованому контексті.

Таблиця 1

Кейс-методи та рольові ситуації для впровадження в процес вивчення іноземної мови здобувачами вищої освіти факультету фізичного виховання

Тип інтерактивного інструменту	Професійна спрямованість	Конкретні приклади використання на заняттях з іноземної мови
Кейс-метод	Тренувальна та тренерська практика	Аналіз кейсу щодо комунікації тренера зі спортсменами під час підготовки до змагань з подальшим груповим обговоренням та презентацією рішень іноземною мовою

	Здоров'я і безпека в спорті	Обговорення кейсу щодо спортивного травматизму: пояснення алгоритму дій, надання рекомендацій та обґрунтування рішень з використанням професійної термінології
Рольова ситуація	Освітній контекст	Рольове моделювання уроку фізичної культури: відпрацювання навичок надання інструкцій та зворотнього зв'язку іноземною мовою в системі «викладач – студент»
	Спортивний менеджмент і комунікація	Рольова гра: зустріч представника спортивного клубу з міжнародним партнером для обговорення співпраці, графіків та обов'язків

Джерело: власна розробка авторів за [17]

Ці інструменти не тільки підвищують рівень володіння мовою, а й сприяють формуванню професійної ідентичності, комунікативної впевненості і готовності до реальної взаємодії в міжнародному спортивному та фізкультурному просторі.

Колективні форми навчання посідають важливе місце в системі інтерактивного вивчення іноземної мови, оскільки вони корелюють із командною специфікою професійної діяльності у сфері спорту та фізичного виховання. На відміну від індивідуальних завдань, такий підхід створює умови для інтенсивної мовленнєвої взаємодії, взаємопідтримки та колективної відповідальності за комунікативні результати. У межах іншомовної підготовки командні завдання є каталізатором активізації мовленнєвої діяльності здобувачів вищої освіти, оскільки вони природно стимулюють потребу обмінюватися інформацією, узгоджувати значення, координувати дії, колективно розв'язувати професійно орієнтовані завдання, використовуючи іноземну мову як основний засіб спілкування [18, с. 591].

Командні форми роботи сприяють активізації іншомовної мовленнєвої діяльності насамперед шляхом створення комунікативного простору, в якому

мова використовується функціонально і цілеспрямовано. Коли здобувачі вищої освіти працюють у малих групах або командах, вони беруть участь у постійній мовленнєвій взаємодії, яка вимагає ставити запитання, уточнювати ідеї, висловлювати згоду чи незгоду, спільно формулювати висновки. Така взаємодія зменшує домінування викладача в навчальному процесі і збільшує обсяг мовленнєвої практики здобувачів, що є важливим фактором для розвитку комунікативної компетентності. Для майбутніх фахівців галузі спорту, які вже звикли до командної роботи, такий формат є психологічно комфортним та професійно знайомим, що додатково підвищує їхню готовність до іншомовного спілкування та подолання мовних бар'єрів.

Використання командних завдань забезпечує значні переваги для розвитку як комунікативних, так і соціальних компетентностей у професійно орієнтованому процесі вивчення іноземної мови. У комунікативному аспекті командна робота сприяє інтеграції лінгвістичних знань із прагматичними та стратегічними навичками. Здобувачі вищої освіти адаптують своє мовлення до групового контексту, враховують рівень розуміння співрозмовників і добирають відповідні мовні засоби для досягнення спільних цілей. У соціальному аспекті командні завдання сприяють розвитку співпраці, лідерства, відповідальності та поваги до різних думок. Ці компетентності мають особливе значення для майбутніх фахівців із фізичного виховання, чий професійні ролі передбачають взаємодію зі спортсменами, учнями, колегами та міжнародними партнерами в мультикультурному та багатомовному середовищі. Завдяки спільним іншомовним завданням здобувачі вищої освіти розвивають здатність ефективно працювати в команді, розподіляти комунікативні ролі та конструктивно розв'язувати конфлікти [19].

У професійно спрямованому вивченні іноземної мови командні завдання є найбільш ефективними, коли вони безпосередньо пов'язані з реалістичними професійними ситуаціями і поєднуються з іншими інтерактивними методами,

зокрема аналізом конкретних ситуацій та рольовими іграми. Інтеграція цих методів створює цілісну освітню модель, в якій здобувачі вищої освіти спочатку аналізують професійні проблеми, потім моделюють комунікативні ролі й, зрештою, співпрацюють для розроблення колективного рішення або продукту [20]. Такий підхід забезпечує безперервність і прогрес у навчанні, трансформуючись від розуміння та інтерпретації до взаємодії та співтворчості. Методологічно така інтеграція вимагає ретельного планування завдань, надання чітких інструкцій і збалансованого розподілу ролей у командах задля забезпечення активної участі кожного здобувача вищої освіти.

Різноманітність командних завдань, що застосовуються у викладанні іноземної мови для майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання, ілюструють наведені нижче приклади, які розкривають їхній практичний та професійно орієнтований характер (табл. 2).

Узагальнення ефективних підходів до застосування інтерактивних інструментів у викладанні іноземної мови доводить, що кейси, рольові ситуації та командні завдання є найбільш продуктивними за умови їхнього взаємодоповнювального та систематичного впровадження.

Таблиця 2

Командні завдання для впровадження в процес вивчення іноземної мови здобувачами вищої освіти факультету фізичного виховання

Тип командного завдання	Професійна орієнтація	Конкретні приклади командних завдань
Спільне вирішення проблем	Тренерсько-тренувальна практика	Спільний аналіз тренувальних ситуацій, розроблення рекомендацій для спортсменів та їх презентація іноземною мовою
Проектне командне завдання	Спортивна освіта та пропаганда здорового способу життя	Розроблення командного проекту з популяризації здорового способу життя (підготовка короткої презентації та письмових матеріалів іноземною мовою)

Дискусійне командне завдання	Спортивна етика та комунікація	Групова дискусія на тему чесної гри та етичної поведінки у спорті, формулювання спільних аргументів та висновків
Завдання з моделювання та планування	Організація спортивного заходу	Планування міжнародного спортивного заходу: розподіл обов'язків, презентація плану іноземною мовою

Джерело: власна розробка авторів за [18–20]

Кейси формують когнітивно-аналітичну основу, забезпечуючи практичне занурення здобувачів вищої освіти у професійно значущі проблеми; рольові ситуації трансформують цей аналіз у змодельовану комунікативну дію, а командні завдання забезпечують постійну взаємодію та колективне мовленнєве продукування. Поєднання цих методів створює активне освітнє середовище, яке сприяє розвитку іншомовної комунікативної компетентності, соціальних навичок та професійної готовності.

Практичні рекомендації щодо застосування рольових ситуацій, командних завдань і кейс-методу передбачають поетапне впровадження інтерактивних форм навчання з урахуванням специфіки навчального контексту та рівня мовної підготовки здобувачів вищої освіти. Рольові ситуації є найбільш ефективними за умови чіткого визначення комунікативних позицій учасників, попередньої лексико-граматичної підготовки та обов'язкового етапу рефлексії, що сприяє закріпленню мовленнєвих стратегій і підвищенню впевненості у використанні іноземної мови [21, с. 452–455]. Командні завдання доцільно поєднувати з кейсами, оскільки колективне обговорення професійно орієнтованих проблем стимулює аргументоване мовлення, розвиток навичок співпраці та стратегій спільного прийняття рішень. Інтерактивні формати, засновані на соціальній взаємодії та ситуативному моделюванні, створюють умови для автентичного іншомовного самопозиціонування здобувачів і формування стійкої комунікативної практики в освітньому середовищі [22].

Висновки. Аналіз прикладів застосування кейс-методів, рольових ситуацій та командних завдань підтвердив, що інтерактивні методи навчання іноземної мови мають значний дидактичний потенціал у системі професійної підготовки майбутніх фахівців галузі фізичного виховання і спорту. Вони залучають здобувачів освіти до активної мовленнєвої діяльності. Такий підхід сприяє орієнтації навчального процесу на реальні потреби професійної діяльності. Теоретико-методологічні засади застосування інтерактивних методів повною мірою відповідає компетентнісному та комунікативному підходам, що домінують у сучасній вищій освіті. З'ясовано, що використання кейс-методу, рольових ситуацій і командних завдань забезпечує інтеграцію мовних знань із професійним змістом. Це сприяє розвитку умінь усної та писемної комунікації, формуванню навичок співпраці, критичного мислення та прийняття обґрунтованих рішень у іншомовному середовищі.

Узагальнення особливостей застосування інтерактивних методів у професійно орієнтованому контексті дає змогу стверджувати, що їхня ефективність зумовлюється системністю, послідовним впровадженням та методично доцільним поєднанням різних форм роботи. Обґрунтовано функціональну роль кожного методу: кейс-метод забезпечує аналітичне осмислення професійних ситуацій, рольові ситуації моделюють реальну іншомовну комунікацію у сфері фізичного виховання, а командні завдання активізують мовленнєву взаємодію та сприяють розвитку соціальної й комунікативної компетентностей.

Перспективи подальших наукових досліджень полягають у розробці та експериментальній перевірці нових методичних моделей. Вони мають забезпечити ефективне використання інтерактивних методів з урахуванням рівня мовної підготовки здобувачів вищої освіти факультету фізичного виховання та специфіки їхньої майбутньої професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Ірхіна Ю. В. Аналіз методів та прийомів викладання іноземної мови для студентів спеціальності 014 «Фізична культура і спорт» у межах мультимодального підходу. *Інноваційна педагогіка*. 2025. № 80 (2). С. 51 – 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/80.2.9>
2. Тищенко В. О., Іваненко С. В., Харченко-Баранецька Л. Л., Ковальчук Л. В., Комарова Т. В. Інноваційні методи підготовки бакалаврів і магістрів у сфері фізичної культури і спорту. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2025. № 3 (189). С. 164 – 167. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.03\(189\).30](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.03(189).30)
3. Онучак Л. В. Інтерактивні методи навчання іноземних мов студентів немовних спеціальностей. *Педагогічні науки*. 2023. № 102. С. 68-75. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-102-10>
4. Малик В. М. Сучасні технології навчання іноземних мов на немовних спеціальностях. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2024. № 2 (55). С. 90-100. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2024-2-55-90-100>
5. Халемендик Ю. Є., Тищенко В. О. CLIL-модель реалізації професійно-орієнтованого практикуму іноземною мовою у магістерській підготовці фахівців з фізичної культури і спорту. *Академічні візії*. 2024. № 29. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17599585>
6. Советна А. В. Методичні рекомендації із застосування методу кейс-стаді на практичному занятті з англійської мови. *Modern engineering and innovative technologies*. 2022. № 19 (3). С. 95-99. DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2022-19-03-032>
7. Захаревич М. Методика CLIL в контексті інтегрованого підходу у вивченні іноземної мови. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 12 (40). С. 607-641. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-12\(40\)-607-641](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-12(40)-607-641)

8. Остафійчук О. Д. Інноваційні методи і технології викладання англійської мови. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2021. № 30. С. 286-298. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-30-286-298>
9. Мельниченко С. Г. Дослідження сучасного стану, проблем та перспектив впровадження цілей сталого розвитку в освітній процес в Україні. *Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції: Матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю* (Суми, 18 червня 2022 року). Суми: Сумський державний університет, 2022. С. 143–146.
10. Бойко О. Ю. Педагогічне застосування психолінгвістичного аспекту віртуальної комунікації на уроках англійської мови. *Вісник студентського наукового товариства Горлівського інституту іноземних мов*. 2023. № 11. С. 48-49. URL: <https://surl.li/wjvhes> (дата звернення: 25.11.2025)
11. Брода М. Я. Модернізація змісту підготовки фахівця у закладах вищої освіти України засобами впровадження інтерактивних методів вивчення англійської мови. *Молодь і ринок*. 2024. № 1(221). С. 117-121. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.298583>
12. Тищенко В. О., Халемендик Ю. Є. Методичні засади реалізації професійно-орієнтованого практикуму іноземною мовою у підготовці магістрів з фізичної культури і спорту. *Академічні візії*. 2024. № 28. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17616241>
13. Триндюк В., Мартинюк А., Лобанова С. Мотивація здобувачів до вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти. *Інноватика у вихованні*. 2024. № 2 (19). С. 171-182. DOI: <https://doi.org/10.35619/iiu.v2i19.606>
14. Книш Т. В., Панченко В. В., Радавська О. М. Особливості формування soft skills під час вивчення англійської мови студентами немовних спеціальностей у ЗВО. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 2 (20). С. 192 – 205. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-192-205](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-192-205)

15. Сікорська Л. О., Лобода В. А. Особливості використання кейс-методу в процесі викладання англійської мови на немовних спеціальностях. *Міжнародний філологічний часопис*. 2021. № 12 (1). С. 132-136. DOI: <https://doi.org/10.31548/philolog2021.01.132>

16. Матієнко О., Бучацька С. Формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів немовних спеціальностей засобами рольових ігор. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2022. № 65. С. 154-166. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-65-154-166>

17. Boiko O. Clip thinking as a consequence of virtual communication: Pedagogical methods of neutralisation in foreign language lessons. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series: Pedagogy and Psychology*. 2023. № 9 (1). P. 16-22. DOI: <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2023.16>

18. Kuralbayeva A., Rysbayeva A., Kabekeyeva K., Pashtanov S., Abdullina G., Aliyeva A. Enhancing communicative competence of future athletes through the integration of international languages in team sports among multicultural students. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*. 2025. № 66. P. 585-598. DOI: <https://doi.org/10.47197/retos.v66.113>

19. Cheng Z., Luo T. Enhancing professional english skills in sports programs: application and challenges of interactive teaching methods. *Eurasia Journal of Science and Technology*. 2024. № 15. DOI: <https://doi.org/10.61784/ejst3020>

20. Martyushev N., Shutaleva A., Malushko E., Nikonova Z., Savchenko I. Online communication tools in teaching foreign languages for education sustainability. *Sustainability*. 2021. № 13 (19). DOI: <https://doi.org/https://doi.org/10.3390/su131911127>

21. Kaygısız S., Akar H. Role-playing as an instructional technique in English as a foreign language and English as a second language settings: a systematic review.

Cambridge Journal of Education. 2025. № 55 (3). P. 441–467. DOI:
<https://doi.org/10.1080/0305764X.2025.2480579>

22. David-Erb M. The consideration of transnational lifestyles in self-positioning practices of schools: Analysis of websites in the regular and alternative school sectors. *Linguistics and education*. 2025. № 78. DOI:
<https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101123>